

LO SECRÈT DE JAUME LO PASTRE

Cònte de Novè provençau

Èra totjorn vèrs la fin de Decèmbre. Jaume, lo vièlh pastre de Lormarin, descendié a son jaç. Provesissié lei grupis de fen sec e redolènt. Ramplissié rasants lei grands abeuradors de pèira.

Puei sarrava la pòrta en murmurant :

- Vos carcanhetz pas... serai aquí deman... »

Èra totjorn vèrs la fin de Decèmbre. Jaume, lo vièlh pastre, durbié la pòrta de son ostau e s'enanava, maugrat lo freg e la nèbla pèr lei carrieras dau vilagi.

Lo monde lo regardava passar. Se disien entre elei :

- « Jaume s'en va... S'entornarà lèu... ».

Degun sabié monte anava. Degun li avié jamai pausat de questiens.

Aquela anada, pasmens, Guilhèm, l'enfant de Pèire e de Margarida, avié demandat a sei parènts :

- « Monte s'enva Jaume, sènsa son escabòt ? »

Sa maire avié respondut :

- « Monte s'enva, Jaume, en quante endrech ? Degun lo saup ! »

Mai son paire avié ajustat :

- « Despuei totjorn dins lo vilagi, se dis que va quèrre lo solèu ! »

- Quèrre lo solèu !.. avié repetat Guilhèm. Es que me vorrié se l'acompanhavi ? »

- « Vai li demandar », avié dich son paire.

Guilhèm èra sortit. Defòra fasié un freg viu e ponhènt. Lo vièlh pastre dejà s'aluenchava dau vilagi. Anava m'un pas lènt, coma s'avié encara menat lei motons belant e sonalhint, coma se son onda vivènta l'avié encara portat e carreat vèrs la riba calma dau pasquier.

Sus tota cava portava un regard plen d'amor. Avié freg pèr leis aubres qu'auçavon dins lo cièl sei lònguei formas enredidas dau gèu. Avié fam pèr leis aucèus que pitavon en banda d'aici d'ailà de granas raras, sus leis èrbas rabinadas pèr lei blancadas.

-« Lo solèu s'entornarà » que murmurava ais aubres e ais aucèus, e la tèrra vendrà mai doça e aculhènta ... »

S'endraiava vèrs lei travès tot pròchis dau Liberon, vèrs lei restancas d'òuliviers monte creissié una èrba druda que craïnava sota lei pas. D'un còp, Guilhem avié plus vist lo vièlh pastre sus lo camin. e s'èra mes a corre...

Jaume s'èra assetat au pèd d'un rore centenari. Se pausava, l'esquina apielada contra lo tronc pèr s'aparar dau vènt e dau freg. Avié apelat Guilhèm : « Òu, pichòt ! »

Guilhem s'èra arreat. - « Adieu, Jaume ! »

S'èra assetat a costat d'eu, e èron restats sènsa pipar mòt totei dos.

Alin, leis ostaus dau vilagi semblavon sarrats leis uns contra leis autres, coma lei fedas se rescaufon, pèr gròs freg o gròs vènt, en si raprochant.

- Escota, pichòt, avié dich Jaume après una lònga passada de silènci, crèsi bèn que sieu tròp vièlh ara. Fau que vagues a ma plaça . »

Guilhèm avié dich de vò, de sueita. Lo pastre avié représ :

- « Ve, an totei besonh dau solèu... Fau que lo vagues quèrre... auràs pas peur ? »

Guilhèm s'èra auçat. Avié pas peur.

- Fau que vagues dins la còla. Es aquí que lo solèu s'esconde... Adieu, pichòt. E a lèu ! »

Guilhèm s'èra encaminat... Falié promier travessar Aigabron. Lo valat èra bordat de sauses e de figuieras d'ase, e son jaç èra clafit quasi en plen de romis. Auriés dich que volien pas se laisser encambar... Lòngtèmps Guilhèm avié cercat un passagi en costejant la riba, quand avié enfin descubèrt, au mitan dei baranhas, una traucada de rainard. Se li èra esquilhat. La traucada menava a n un tronc estramaçat pèr la chavana meme en dessus dau valat. De l'autre caire d'Aigabron, un draïou que pareissié esperar sa venguda. Guilhèm l'avié enregat. Avié pas peur. Sabié que lei bòscs desavien jamai aquelei que leis amon. Se laissava guidar pèr leis aubres que sei troncs e sei brondas se bacelavon amondaut, bèn aut en dessus de sa tèsta. Lei pins mai que mai semblavon vivènts e murmuravon de lònga, coma se li avien parlat e l'aviencorajat a tirar camin. E lo draïou lo menava a travès de la còla, escalava lei travès, encambava lei tèstas...

Subran avié davalat au fons d'un valon pron sorne. Guilhèm s'èra sentut d'un còp maucorat. S'èra laissat carrear pèr una colada de fuelhas mòrtas que barrulava sus un jaç de peirards aliscats pèr lo tèmps. La nuech

èra venguda e amondaut, en dessus d'eu, leis estèlas brillhavan dins lei brancas encara vèrdas dei pins e dei cèdres.

S'encaminèt mai. Tot en anant, fringolhava d'aise entre sei dets de cambas de farigola e de romaniu, durbié de dòuças de ginèstas, escarcalhava d'escalhas de pinhas. Dins lo clòt de sa man, acampava lei granas que dormien, enregoïdas pèr lo freg de Decèmbre. Li disíé : - « Granetas, vautreï que vos sovenètz dau Solèu, ensenhatz me lo camin... » La nuech venié de mai en mai clara. Pasmens, èra pas la luna que l'esclairava, mai una lusor difusa que semblava de nèisse a la cima de la còla. E Guilhèm si sentié lòugier tot d'un còp, lòugier coma lo vènt corrènt sus lei prats, lòugier coma la plueia tamborinant sus lei fuelhas, lòugier coma la cabeladura dau monde... Èra arriat sus tèsta : ailabàs, au fons dau cièle, una grana de fuec grelhava au mai fons de la nuech. E d'un còp, una flor mé de petalas de fuec e de flama vivènta de lumiera e de calor s'èra espelida en dessus de la tèrra... Guilhèm contemplava, embarlugat, la neissènça dau Solèu. Qu'aquea flor resplendènta, èra lo Solèu que venié d'esclatar en plen cièle...

Ara, Guilhèm èra segur que lo Solèu revendrié lèu brillhar en dessus dei tèrras e dei bòscs e farié tot reviudar. Avié comprés qu'au mai fons de l'ivèrn èra esconduda la lumiera vivènta, coma èra amatada au còr meme dei granas la calor de la vida.

Guilhèm s'èra entornat vèrs son vilagi. E Lormarin, ailabàs, s'èra iluminat. Dins totei leis ostaus brillhavan de grands solèus de brasa e de belugas, e de sapins avien creissut, tot florits de candèlas e de lampas, davant lei chaminèias.

Èra la nuech de Novè, la nuech de la lumiera e de la fèsta. Tot lo vilagi esperava Guilhem. E eu li anonçava la bòna novèla :

- « Lo Solèu es pas mòrt ! Brillharà encara en dessus de vòstreï tèstas ! Lo Solèu s'entornarà ! Reviudarà tot ! » Tot lo monde dançavon, tot lo monde cantavon, tot lo monde risien. Lei jorns anavon crèisse e lei nuechs s'escafarien d'a cha pauc. Totara la tèrra serié mai doça e aculhènta.

Jaume, lo vièlh pastre, es assetat sus la plaça tot pròchi dau fuec. Fa boqueta a Guilhèm e li dis sota vòs, qu'èra un secrèt :

- « Chasca anada, desenant, vèrs la fin de Decèmbre, partiràs tot solet, ailabàs, dins la còla... E lo monde dau vilagi diran en ti vesènt passar : « S'enva quèrre lo Solèu ! ».